

Kovács Pál Sámuel A Bakói Kibuc Tagja

A kép a bakói kibucban készült, 1948. június 28-án. Én az utolsó [leghátsó] sorban jobbról az első vagyok, fehér kabáttal. Béla bátyámnak két sógora is ott volt: Kovács Mihály mellettem áll, és Kovács Lajos, az első sorban jobbról az első, berettel a fején. Velünk volt három [falubeli] leány: Kovács Teréz az utolsó sorban bal oldalon a legszélső, Helén pont előttem van és mellette Mariska. Erdőszentgyörgyön volt egy Mordéháj Elemér nevű, ő szervezte az ifjúsági cionista csoportot, akik ott voltunk felkészítésen a bakói kibucban. A képen is rajta van, a középső sorban balról a hatodik. [Bözöd]Újfaluból haton voltunk, három fiú: én, Kovács Mihály és Lajos [Béla bátyja feleségének a testvérei] és három leány. A három leány, ez is Kovács família volt, de más. Azok [a Kovácsok] tizenegyen voltak testvérek. A nagyobbik fiú 1940 előtt ment ki Izraelbe [Palesztinába], és a másik fiú, egy évvel idősebb, mint én, újságszerkesztő volt Kolozsvárt [Kovács Pál Sámuel Kovács Andrásra, a 'Vallomás a székely szombatosok perében' című könyv írójára utal. -- A szerk.] Helén később hozzáment egy szombatoshoz, és a szombatos nagyon durva volt vele, és csinált négy gyermeket vele. Dicső[szentmártono]n felül, Királyfalván voltak, leköltöztek Dicső[szentmárton]ba, és ez a Helén a vonat alá dobta magát. A nagyobbik testvére Izraelből segíti a négy gyermeket. Hét hónapot voltam csak Bakóban. [Bözöd]Újfaluból csinált csoportot, voltunk vagy harmincan [Bakóban]. Nagyvárad, Medgyes, románok is voltak Olténiából. Tanultuk a hébert, héber éneket, aztán ott egy nagy kert volt, és a kertet kellett kapálni, hát minket nem kellett tanítsanak. Ez az Elemér tanított, pedig ott, Erdőszentgyörgyön egy úri családnak a fia volt. Ügyes, tanult fiú volt, aztán volt -- azt már nem ismertem, annak a nevét --, aki főnök volt. Odatettek engemet, hogy gondozzam a tehenet. Én biza untam, és azt mondtam, hogy adják át másnak. Aztán így jártam a deszkagyárba, mindenik fiú dolgozott, de leányok egy sem, nem jártak munkába. Ami pénzt adtak a gyárban, azzal tartottuk fenn ezt a kibuct. A leányok közül is voltak nagyleányok, vénleányok vagy négyen voltak, és a többi fiatalabbak. Felbomlott a kibuc, és mindenki hazament. Előttünk vittek el egy csoportot, kettőt is Izraelbe [Palesztinába], minket nem vittek el. Voltunk vagy harmincan, pedig jó lett volna, ha elvittek volna. Adtak bakancsot, adtak ruhát. Így aztán hazakerültünk. Kovács Mihály, a bátyámnak a sógora, de nem voltunk rokonok, olyan rossz jegyet vett, hogy Mádéfalván letettek engemet a kontrolok, elvették a buletint [személyazonosságit]. Akkor jöttem gyalog [Bözöd]Újfaluba haza. Apám elindult, elment Bakóba, mert írtam, hogy né,

bomlik fel, ment előmbe, és elkerültük egymást Csíkszeredában. És akkor öt hónap múlva kaptam egy behívót, azzal bennmaradtam katonának, de amíg nem kaptam meg, addig dolgoztam Dicső[szentmárton]ban.